Gemeente Amsterdam

Integrale Persoonsgerichte Aanpak Radicalisering (iPGA-R) Kwartaalmonitor 1-2021

Peildatum 1 april 2021

Bron: VH-RADI

2. Achtergrondkenmerken personen

Kenmerken van personen in de iPGA-R

Figuur 2.1 Kenmerken personen iPGA-R op 1 april 2021

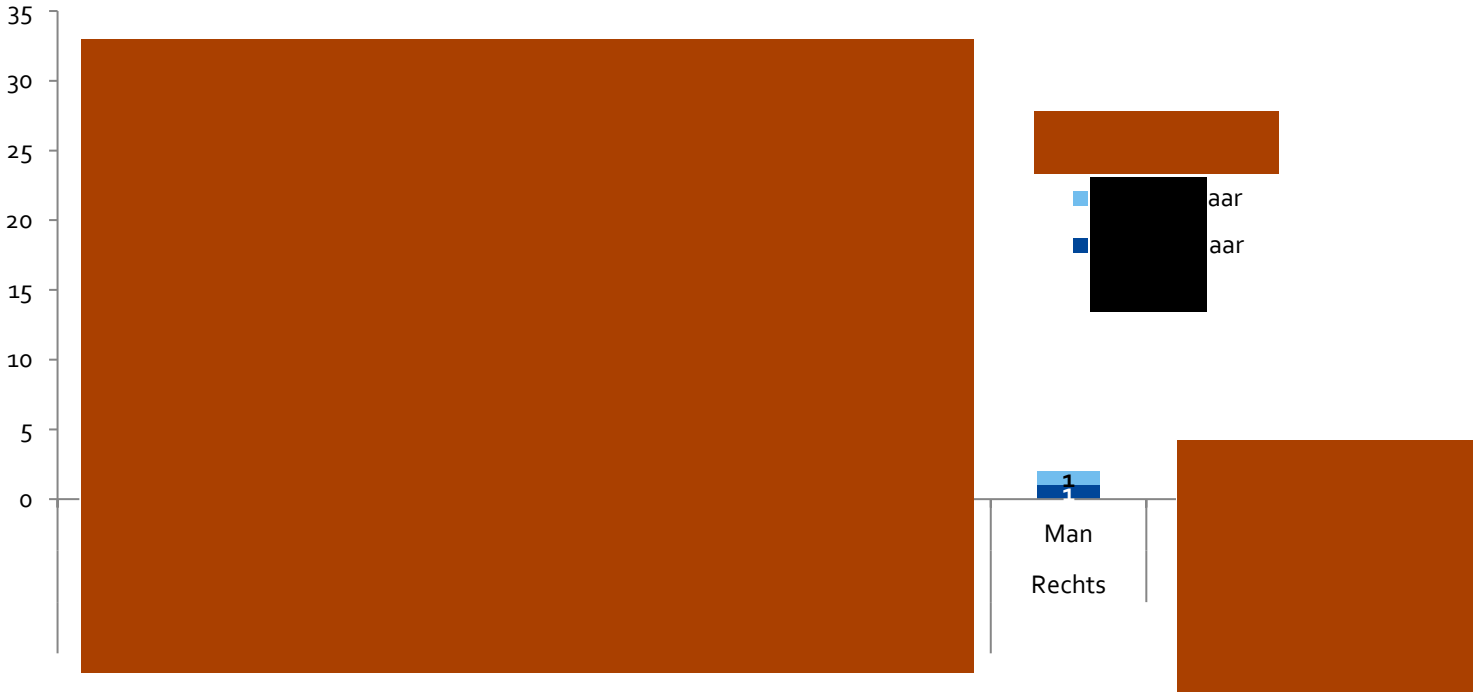

Gemeente Amsterdam

Informatiebeeld Radicalisering & Extremisme

Vertrouwelijk

April 2021

Programmateam Radicalisering & Extremisme
Auteur: [redacted]
Programmamanager: [redacted]

2. Rechtsextremisme en rechtse radicalisering

Dreiging en ontwikkeling

De NCTV acht een aanslag in Nederland vanuit rechtsextremistische hoek nog steeds voorstelbaar, waarbij de dreiging vooral vanuit eenlingen komt in plaats van de gekende groepen. Eerder ingezette ontwikkelingen hebben zich in het afgelopen halfjaar voortgezet en bevestigen zich nu ook in Nederland in incidenten. De groeiende, internationale, rechtsextremistische internetwereld kan een grote aantrekkingskracht hebben op (jonge) Nederlanders in kwetsbare omstandigheden. Er is een nieuwe generatie rechtsextremisten ontstaan: deze personen worden geen lid van traditionele organisaties, maar komen via online (chat)groepen in aanraking met rechtsextremistisch gedachtegoed. In deze groepen wordt bijvoorbeeld gesproken over rassenhaat en antisemitisme, worden wapenhandleidingen gedeeld en rechts-terroristische aanslagplegers verheerlijkt. Dergelijke groepen fungeren als echokamers waarin deelnemers geen tegenspraak krijgen en alleen met gelijkgestemden praten. Bovendien zijn de actieve Nederlandse deelnemers vaak jong en kwetsbaar, zo kampen ze met een moeilijke thuis- of schoolsituatie (bijvoorbeeld mishandeling, verwaarlozing of pesten) en hebben de meeste personen kenmerken van psychische problemen (DTN 54).

In het afgelopen halfjaar kwam één melding binnen over rechtsextremisme bij het Steunpunt Radicalisering. Het gaat om een persoon die eind oktober 2020 is aangehouden en ervan verdacht wordt deel uit te maken van de Amerikaanse rechtsextremistische groep The Base: een fluïde netwerk van personen die met elkaar de verbinding zoeken op internet. Ook elders in Nederland is een persoon aangehouden op verdenking van deelname aan deze groep. Deze aanhoudingen passen binnen het hierboven geschetste beeld van online geradicaliseerde jongeren. Ontwikkeling ten opzichte van het vorige informatiebeeld is dus dat de trends die al langer worden gesignaleerd, zich nu ook in Nederland hebben bevestigd in casuïstiek.

In het jaarverslag van de AIVD (2020) is te lezen dat rechtsextremisten vaker het grote publiek zoeken door ideeën te presenteren als respectabel en aan te sluiten bij publieke protesten. De NCTV ziet wel dat rechtsextremistische groepen de laatste maanden minder actief zijn op grote sociale mediaplatformen (zoals Facebook of Twitter), mede als gevolg van restrictiever beleid van deze platformen. Er is een verschuiving naar alternatieve platformen als Telegram of Parler, al blijven vooral meelopers actief op de gekende platformen. Daarnaast blijven personen die online dreigen met geweld vanuit extreemrechtse ideeën een punt van aandacht (DTN 54).

Momenteel zijn twee personen in de iPGA-R opgenomen vanwege signalen van rechtsextremisme, waaronder de hierboven genoemde persoon waarover in oktober 2020 een melding is gedaan. [redacted]

Alt-rightbeweging en intellectueel rechtsextremisme

Eveneens een ontwikkeling die al langere tijd speelt en zich in het afgelopen halfjaar heeft voortgezet, is de opkomst van een intellectuele tak van rechtsextremisten. Hieronder vallen bijvoorbeeld de alt-rightbeweging en Erkenbrand. Binnen deze bewegingen wordt getracht om

rechtsextremistisch gedachtegoed te normaliseren en algemeen geaccepteerd te maken, om uiteindelijk tot een blanke etnostaat te komen.[7] De AIVD beschrijft het alt-rightgedachtegoed als een combinatie van complottheorieën, opvattingen over blanke suprematie, en fascistische, nationaalsocialistische en conservatief-christelijke denkbeelden.[8] In deze tak van rechtsextremisme gaat het vaak om hoogopgeleide 'ideologische zoekers', die van jongs af aan racistische denkbeelden hebben en een zeer misogyn wereldbeeld. [redacted].[9]

Doxing

De NCTV beschrijft dat er wisselwerking blijft bestaan tussen extreemrechtse en –linkse personen, zowel in de vorm van (tegen)demonstraties als online. Daarbij is sprake van doxing: de online publicatie van privégegevens van tegenstanders, vaak met de bedoeling om deze persoon te beschadigen of te intimideren. Vanuit extreemlinkse hoek is al meerdere jaren sprake van doxing, bijvoorbeeld richting ambtenaren of organisaties die betrokken zijn bij het asielbeleid. Extreemrechtse personen richten doxing op extreemlinkse actievoerders, maar nu ook op bijvoorbeeld vermeende linkse docenten, rechters, ambtenaren en journalisten, met als doel de veronderstelde linkse hegemonie in de samenleving te doorbreken. Voorbeeld hiervan is het platform Vizier op Links dat zich richt tegen verondersteld links-activisme. In maart was er op (sociale) media aandacht voor intimiderende stickers van Vizier op Links die op voordeuren van personen waren aangebracht. Het OM geeft aan dat er vijf aangiften zijn gedaan in Amsterdam en dat de strafbaarheid van de gedragingen door het OM wordt bekeken.

Incidenten bij islamitische locaties

In het afgelopen halfjaar vonden zeker vier verschillende incidenten plaats bij vijf verschillende moskeeën in Amsterdam. Dit is meer dan in het vorige informatiebeeld en bovendien gaat het nu om fysieke incidenten in plaats van online uitingen. Goed om te benoemen is dat anti-islamincidenten niet altijd extremistisch zijn, bovendien is de dader vaak niet bekend. In sommige gevallen is wel een duidelijke relatie met extreemrechtse denkbeelden of groepen te zien. Omwille van het overzicht, en omdat ook niet-extremistische incidenten kunnen bijdragen aan het gevoel van onveiligheid, zijn ook de incidenten waar geen evidente link is met rechtsextremisme opgenomen in onderstaand overzicht.

- Op 14 december werd een steen door een ruit van de Westermoskee gegooid. Op camerabeelden lijkt de vermoedelijke dader een Hitlergroet te maken.[10]
- Op 28 december werd een anti-islam 'kerstkaart' bezorgd bij de El-Tawheed moskee in West. Het gaat vermoedelijk om een actie van Pegida die dergelijke kaarten bij meerdere moskeeën door het land bezorgden.
- Op 22 januari 2021 ontving de Süleymaniye moskee in Nieuw-West een brief met hatelijke teksten over de islam.
- Begin april werden bij meerdere moskeeën in Nederland pakketten bezorgd, waaronder bij drie Amsterdamse moskeeën: de El Oumma moskee in Nieuw-West, en de El Tawheed

[7] AIVD (2018) Rechts-extremisme in Nederland: een fenomeen in beweging
[8] AIVD, jaarverslag 2020.
[9] NCTV, Signalement 17|2020.
[10] https://www.at5.nl/artikelen/206197/steen-door-de-ruit-gegooid-bij-westermoskee-dit-is-wel-heel-erg-schrikken

moskee en de Mevlana moskee in West. Het pakket bevatte een luier met de tekst 'paascadeau voor de jankerds in onze maatschappij' en verscheurde pagina's uit de Koran.

Met name in Nieuw-West is een hoog aantal moskeeën, waardoor er relatief veel locaties zijn die doelwit kunnen zijn voor bedreiging of geweld vanuit anti-islamsentimenten of rechtsextremistische hoek, ook van buiten de stad. Verschillende moskeeën in Nieuw-West hebben in het verleden te maken gekregen met bedreigingen of hatelijke berichten. Een professional geeft aan dat sinds de aanslagen in Christchurch meer zorgen merkbaar zijn bij moskeeën over hun veiligheid. Ook benadrukt een professional uit Nieuw-West dat bedreigingen en incidenten effect kunnen hebben op onveiligheidsgevoelens van islamitische bewoners.